

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060206

DOM
2013-05-15
Stockholm

Mål nr
P 98-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-12-06 i mål nr P 2592-12,
se bilaga A

KLAGANDE

Byggnadsnämnden i Västerås kommun

MOTPART

1. J H

2. L Å

SAKEN

Tilläggsavgift avseende fastigheten Y i Västerås kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1074774

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnadsnämnden i Västerås kommun (byggnadsnämnden) har yrkat att tilläggsavgift ska dömas ut.

J H och **L Å** har motsatt sig ändring.

Målet har med stöd av 50 kap. 13 § andra stycket 2 rättegångsbalken avgjorts utan huvudförhandling.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnadsnämnden har anfört följande i huvudsak. Bygglovsansökan kom in till nämnden den 15 april 2011. Sökandena har gjort sannolikt att tillbyggnaden påbörjades och byggdes till ett sådant utförande att den utgjorde ”olovlig byggnadsdel” under tiden 15 april till 2 maj 2011. Nämnden beslutade därför att ta ut byggnadsavgift samt att ansöka om tilläggsavgift med stöd av den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL.

Det är svårt att i detta ärende på ett helt likvärdigt sätt beräkna och jämföra de nya och gamla sanktionsavgifterna.

Mark- och miljödomstolen har vid sin prövning hänfört sig till 9 kap. 7 § plan- och byggförordningen (2011: 338), PBF, som anger hur sanktionsavgift ska beräknas för förseelsen *att inte söka bygglov för en tillbyggnad*. Enligt punkt 1 är det för ett en- eller tvåbostadshus 0,5 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,025 prisbasbelopp per kvadratmeter av tillbyggnadens sanktionsarea. Sanktionsarea definieras som åtgärdens bruttoarea minskad med 15 kvm. Mark- och miljödomstolen har bortsett från den fasta delen på 0,5 prisbelopp när man kommit fram till att sanktionsarean är mindre än noll.

Tillbyggnaden har dock utförts efter det att bygglovsansökan lämnats in till byggnadsnämnden. Därför har det bedömts att bestämmelsen om byggsanktionsavgift för att *inte*

söka bygglov inte kan tillämpas. Tillbyggnaden har däremot påbörjats *utan att det funnits något startbesked*. Även om det vid tidpunkten för åtgärdens påbörjande enligt ÄPBL inte krävdes något sådant besked var det inte tillräckligt med en inlämnad ansökan för att undgå sanktionsavgift. För att kunna göra en rättvisande jämförelse mellan den gamla och nya lagens sanktionsavgifter borde byggande utan bygglov enligt ÄPBL i detta avseende motsvara påbörjande av bygge utan startbesked. Enligt 9 kap. 20 § PBF är sanktionsavgiften för att trots förbudet i 10 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ha påbörjat en åtgärd utan startbesked 0,5 prisbasbelopp om bruttoarean är mindre än 150 kvm.

J H har anfört bl.a. att det i övergångsbestämmelserna anges att den lindrigaste påföljden ska gälla.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den aktuella tillbyggnaden har påbörjats efter det att ansökan om bygglov ingavs. Detta skedde före den 2 maj 2011, då PBL trädde i kraft. Enligt punkten 3 i övergångsbestämmelserna till den nya lagen ska för överträdelser som ägt rum före denna tidpunkt äldre bestämmelser tillämpas på prövningen i sak. Den nya lagen ska dock tillämpas om det leder till lindrigare påföljd.

Byggnads- och tilläggsavgifterna enligt ÄPBL har i PBL ersatts av byggsanktionsavgifter, som enligt 11 kap. 51 § PBL bl.a. ska tas ut om någon bryter mot en bestämmelse i lagens 8-10 kap. Enligt förarbetena till PBL bör i princip de överträdelser som enligt ÄPBL föranlett byggnadsavgift och tilläggsavgift även i fortsättningen leda till byggsanktionsavgift. Således bör åtgärder som kräver bygglov, rivningslov eller marklov och som vidtas utan lov leda till sanktion (prop. 2009/10:170 s. 345).

Den närmare avgränsningen av de överträdelser som ska leda till byggsanktionsavgift anges i PBF.

Mark- och miljödomstolen har åberopat 9 kap 7 § PBF vid en jämförelse av utfallet av en tillämpning av ÄPBL respektive PBL och utifrån en beräkning av byggsanktionens

storlek kommit fram till att någon byggsanktionsavgift inte kan tas ut. Domstolen har förbisett att det alltid utgår en grundavgift om ett halvt basbelopp vid tillämpning av punkten 1 i nämnda bestämmelse även om tillbyggnaden, som i detta fall, är mindre än 15 kvm. Som byggnadsnämnden har påpekat är bestämmelsen dock inte tillämplig på detta fall, eftersom den förutsätter att bygglov inte har sökts innan åtgärden påbörjats (se Mark- och miljööverdomstolens dom 2012-11-14 i mål nr P 6541-12).

Byggnadsnämnden har gjort gällande att 9 kap. 20 § PBF i stället är tillämplig. Av bestämmelsen framgår vilken sanktionsavgift som ska utgå om en åtgärd som kräver startbesked har påbörjats utan att byggnadsnämnden har gett ett sådant.

Överträdelsen, som av byggnadsnämnden i beslut den 26 april 2012 lagts till grund för att hos mark- och miljödomstolen yrka på uttag av tilläggsavgift, är att en lovpliktig åtgärd har utförts utan att lov beviljats (10 kap 4 § ÄPBL). Denna händelse träffas inte av någon bestämmelse enligt PBF vilket får betydelse vid den jämförelse som ska göras mellan de påföljder som blir resultatet av en tillämpning mellan ÄPBL respektive PBL. Enligt Mark- och miljööverdomstolen kan överträdelsen att utföra en åtgärd utan att bygglov har beviljats inte jämföras med överträdelsen att påbörja en åtgärd innan byggnadsnämnden har gett startbesked (9 kap. 20 § PBF). Bestämmelserna om byggsanktionsavgifter har en straffrättslig karaktär och bör därför inte tolkas extensivt vilket medför att någon avgift för överträdelsen inte kan dömas ut (se MÖD 2013:4). En tillämpning av PBL leder därför till en lindrigare påföljd än ÄPBL och ska därför tillämpas i aktuellt fall.

Mark- och miljödomstolen har som framgår av ovanstående kommit till rätt slut, om än på felaktig grund. Nämndens överklagande ska därför avslås. Mark- och miljödomstolens domslut står därmed fast.

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen

DOM

P 98-13

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2013-06-12

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Vibeke Sylten, referent, tekniska rådet Maria Lotz samt tf. hovrättsassessorn Ulrika Stenström.

Föredragande har varit Linn Gloppestad.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-12-06
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 2592-12

SÖKANDE

Byggnadsnämnden i Västerås kommun, Stadshuset, 721 87 Västerås

MOTPARTER

1. J H

2. L Å

SAKEN

Tilläggsavgift enligt plan- och bygglagen (1987:10) för åtgärd på fastigheten
Västerås Y

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan.

Dok.Id 299833

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Västerås stad (nämnden) beslutade den 26 april 2012, såvitt nu är av intresse, att dels påföra J H och L Å solidariskt en byggnadsavgift om 2 180 kr, dels ansöka om att tilläggsavgift ska tas ut för olovligt uppförande av en tillbyggnad.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har ansökt om att tilläggsavgift om 1 875 kr ska dömas ut och har till stöd för ansökan anfört i huvudsak följande. J H och L Å har utan lov, under sommaren 2011, gjort en mindre tillbyggnad om 13,75 kvm på bostadshuset. Byggnadsavgift bör bestämmas 1 875 $((13,75-10)*500)$ kr.

J H och L Å har beretts tillfälle att yttra sig över ansökan, men har inte hörts av.

DOMSKÄL*Rättslig reglering*

Målet gäller en ansökan om utdömning av tilläggsavgift enligt den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, som ska prövas av en mark- och miljödomstol.

Enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till den nya plan och bygglagen (2010:900) ska för överträdelser som ägt rum före den 2 maj 2011 äldre bestämmelser tillämpas på prövningen i sak. Den nya lagen ska dock tillämpas, om den leder till lindrigare påföljd.

Om någon utan lov utför en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov ska en *byggnadsavgift* tas ut (10 kap. 4 § första stycket ÄPBL). Byggnadsavgiften uppgår till ett belopp som motsvarar fyra gånger den avgift som skulle ha betalats om lov hade getts till samma åtgärd, dock minst ett tjugondels prisbasbelopp.

När åtgärden innebär att en tillbyggnad uppförts på sätt som ovan ska även en *tilläggsavgift* tas ut. Tilläggsavgiften ska tas ut med ett belopp som motsvarar 500 kr för varje kvm bruttoarea som åtgärden har omfattat. När bruttoarean beräknas ska dock tio kvm frånräknas. Avgiften får bestämmas till ett lägre belopp eller helt efterges bl.a. om det finns särskilda skäl (10 kap. 7 § ÄPBL).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Av handlingarna framgår att den olovligt utförda tillbyggnaden omfattar 13,75 kvm.

Som angetts ovan ska, enligt ÄPBL, byggnadsavgiften bestämmas till ett belopp som motsvarar fyra gånger den avgift som skulle ha betalats om lov hade getts till samma åtgärd, dock minst ett tjugondels prisbasbelopp. Byggnadsavgiften enligt ÄPBL kan därmed beräknas till maximalt 4 360 (4*1090) kr. Enligt ÄPBL kan även en tilläggsavgift tas ut, som i detta fall kan beräknas till 1 875 (13,75-10*500) kr.

De sammanlagda avgifterna enligt ÄPBL uppgår alltså till 6 235 (4360+1875) kr.

Bestämmelser om hur byggsanktionsavgiften enligt den nya plan- och bygglagen beräknas finns i 1 kap. 7 § och 9 kap. 1 och 7 §§ plan- och byggförordningen (2011:338). Där anges den formel enligt vilken avgiften ska beräknas och att den ska bestämmas med tillämpning av gällande prisbasbelopp. Där anges även att den s.k. sanktionsarean motsvarar byggnadsarean minskad med 15 kvm. Eftersom sanktionsarean i detta fall blir mindre än noll, kan inte någon byggsanktionsavgift enligt den nya plan- och bygglagen tas ut.

Det kan alltså konstateras att en tillämpning av ÄPBL leder till avgifter om sammanlagt 6 235 kronor medan en tillämpning av den nya plan- och bygglagen leder till att ingen avgift ska tas ut. Den nya lagen leder alltså till lindrigare påföljd och ska därför tillämpas i detta fall. Ansökan om att tilläggsavgift enligt ÄPBL ska tas ut ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 27 december 2012. Prövningstillstånd krävs.

Inge Karlström

Kristina Littke

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Inge Karlström, ordförande, och tekniska rådet Kristina Littke. Föredragande har varit beredningsjuristen Lucija Pettersson.